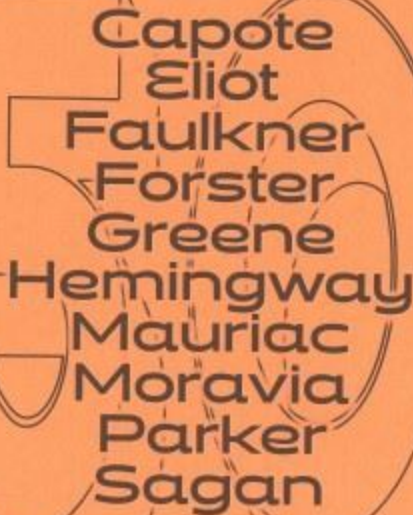

ROZHOVORY
S OSOBNOSTAMI
LITERATÚRY
50. rokov

The
Paris
Review

Capote
Eliot
Faulkner
Forster
Greene
Hemingway
Mauriac
Moravia
Parker
Sagan

BRAX

**Vydanie publikácie z verejných zdrojov podporil
Fond na podporu umenia**

PARIS REVIEW INTERVIEW ANTHOLOGY
Copyright © 2017, The Paris Review
All rights reserved

Slovak translation
© Tomáš Hučko, 2018
© Michaela Rosová, 2018

BRUK

9

19

37

57

79

93

109

133

147

167

183

195

Úvod

Capote

Eliot

Faulkner

Forster

Greene

Hemingway

Mauriac

Moravia

Parker

Sagan

O autorkách
a autoroch

Úvod

Určite nie som jediný, pre koho bolo stretnutie s rozhovormi z časopisu *The Paris Review* doslova zjavením. Keď som dospieval, fascinovalo ma, že mi moji literárni hrdinovia odrazu dovolili nazrieť do kuchyne, že sa so mnou podelili o svoje postupy a metódy. Boli mi odrazu oveľa bližší, ľudskejší. Zistil som, že Hemingway píše postojáčky a Capote zásadne poležiačky; že Faulknerovi sa písalo najlepšie, keď robil správcu v nevestinci a T. S. Eliotovi počas vojny; že Forster napísal prvú poviedku v šiestich rokoch a osemnásťročná Françoise Sagan dokončila svoj debutový román *Dobrý deň, smútok* za dva mesiace. Chcel som sa stať spisovateľom, takže ich rady som čítal veľmi pozorne a s akousi až pobožnou úctou. Domnieval som sa, že keď mi vyrazia tajomstvá svojej literárnej techniky, aj ja budem písať oveľa lepšie. To sa samozrejme nestalo, naučil som sa však pri tom mnoho

iného – napríklad som pochopil, že za každým veľkým dielom stojí nesmierna disciplína a vytrvalosť. A uvedomil som si, akú zodpovednosť má spisovateľ pred svojím čitateľom, no najmä pred sebou samým.

Nielen medzi mladými ašpirujúcimi spisovateľmi mali už od začiatku rozhovory vydávané v rubrike Spisovatelia pri práci (*Writers at Work*) veľký ohlas. Prvé číslo magazínu *The Paris Review* vyšlo v roku 1953 a okrem editoriálu Williama Styrona, poviedok, básni a literárnej kritiky sa v ňom objavil prvý z rozsiahlych rozhovorov (bol to rozhovor s E. M. Forsterom, ktorý nájdete aj v tomto knižnom výbere), ktorými sa časopis veľmi rýchlo preslávil po celom svete. Odvtedy ich vyšlo niekoľko stoviek a počas tých šesťdesiatich piatich rokov existencie *The Paris Review* len veľmi ťažko nájdete významného spisovateľa, ktorý by mu rozhovor neposkytol. Na jeho stránkach zazneli najvýraznejšie hlasy svojej generácie, od Céline, Borgesa či Nerudu, cez Vonneguta, Cortázara a Kunderru, až po Houellebecqa alebo Elenu Ferrante. Nechýbajú v nich samozrejme takmer žiadni držitelia Nobelovej ceny za literatúru.

Dnes sú mnohé z rozhovorov preslávené a často citované. Jedným z najznámejších je konverzácia s Ernestom Hemingwayom z roku 1958, pretože ide o jeden z posledných rozhovorov, ktoré spisovateľ poskytol pred svojou smrťou o tri roky neskôr. Tieto texty sú už neoddeliteľnou súčasťou literárneho kánonu. Zakladatelia *The Paris Review* Harold L. Humes, Peter Matthiessen a George Plimpton mali dobrú intuíciu, keď venovali spisovateľom dostatok priestoru, na ktorom mohli detailne hovoriť o svojom remesle. Týmto krokom definovali celý žáner a pre mnohých literárnych publicistov sa stali

časopiseckým vzorom. Americký literárny kritik Dwight Garner napríklad tvrdí, že „rozhovory z *The Paris Review*, i keď ide o hovorené slovo, dosiahli v našom literárnom vesmíre kanonický status. Už dávno nastavili štandard toho, ako by mala prvotriedna konverzácia v písanej podobe znieť“. A iný literárny kritik, Joe David Bellamy, dokonca nazval tieto rozhovory „jedným z najvytrvalejších aktov uchovávanania kultúry v dejinách sveta“.

Pre *The Paris Review* bola vždy okrem literárneho obsahu dôležitá jeho vizuálna podoba. Na jeho stránkach sa objavili diela od mnohých zásadných umelcov dvadsiateho storočia ako napr. Willem de Kooning, Louise Bourgeois, David Hockney, Andy Warhol, Sol LeWitt či Roy Lichtenstein. V tejto tradícii chceme pokračovať, preto sú rozhovory sprevádzané originálnymi ilustráciami, ktoré pre túto publikáciu vytvoril slovenský ilustrátor a umelec Marek Cina.

V roku 2006 sa rozhovory prvýkrát dočkali aj knižnej podoby: vydavateľstvo Picador publikovalo trojdielny výber, ktorý zahŕňa texty od päťdesiatych rokov až po súčasnosť. Pre slovenský výber, ktorého prvý diel držíte v rukách, sme si zvolili iný koncept. Chceme slovenskému čitateľovi postupne predstaviť každú literárnu dekádu zrkadlom jej najdôležitejších spisovateľov. Začíname prirodzene v päťdesiatych rokoch v Paríži (redakcia sa neskôr, v roku 1973, presťahovala do New Yorku). Veríme, že práve z konverzácií s literátmi sa vynorí plastický a zaujímavý obraz jednej doby. A to v dobrom i zlom. Toto obdobie nie sú len intelektuáli, popíjajúci v parížskych kaviarňach Café de Flore či Les Deux Magots. V žiadnom prípade ho nechceme romantizovať. Ukazuje sa napríklad, že v päťdesiatych rokoch hrala v literárnom svete výraznú úlohu

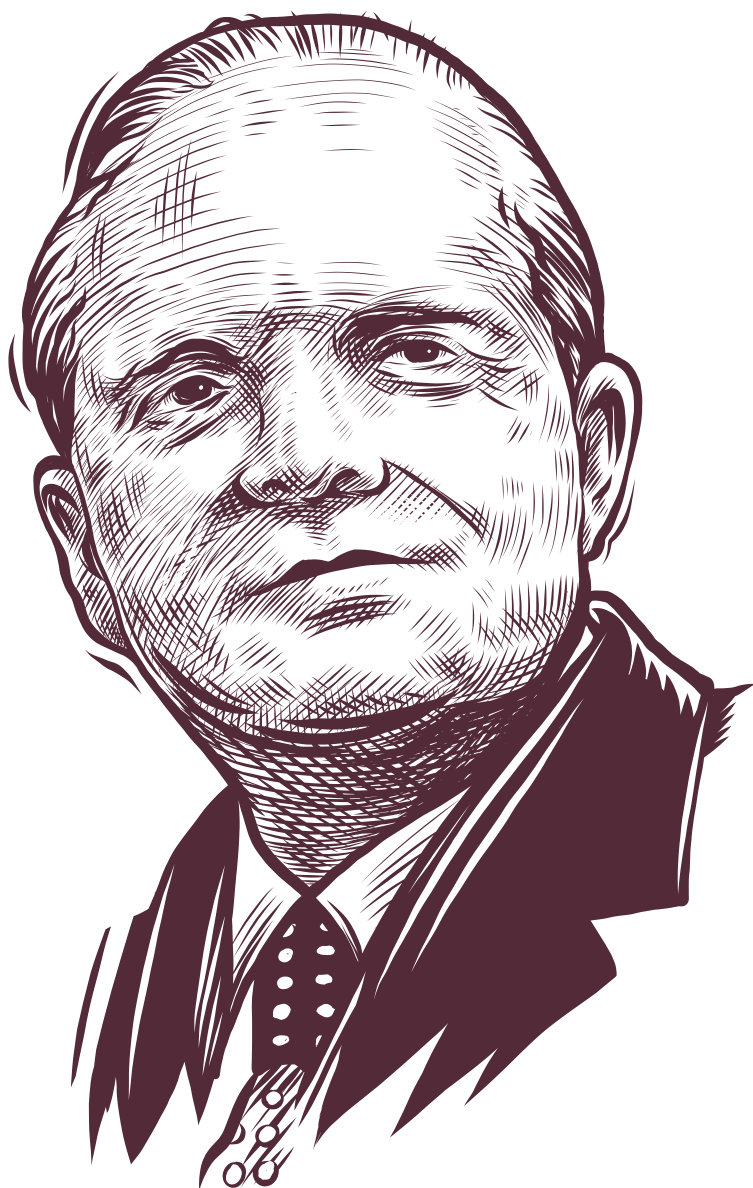
angloamerická literatúra, na úkor literatúr z iných krajín – v tomto výbere ju zastupuje až sedem spisovateľov (Forster, Hemingway, Capote, T. S. Eliot, Faulkner, Greene a Parker). Veľmi malé zastúpenie mali v tomto období aj ženské spisovateľky: z dvadsiatich piatich rozhovorov, ktoré *The Paris Review* v päťdesiatych rokoch uverejnil, boli len tri ženské autorky (Parkerovú a Saganovú nájdete aj v našom výbere). A len jeden černošský spisovateľ, Ralph Ellison. Aj preto nám pripadalo dôležité reflektovať rozhovory po dekádach, čitateľovi to napríklad dovoľí pozorovať, ako sa tento svet *bielych mužov* v ďalších desaťročiach v literárnom svete aj na stránkach *The Paris Review* pomaly mení. Našťastie, k lepšiemu.

„Dôvod, prečo nemám rozhovory rád, je ten, že zrejme reagujem dosť prudko na osobné otázky. Ak sa otázky týkajú práce, snažím sa na ne odpovedať. Ak sú o mne, odpovedať môžem a nemusím, ale ak aj odpoviem, keby som tú istú otázku dostal zajtra, odpoveď už by mohla byť iná,“ hovorí William Faulkner. My však rozhovory radi máme, a to aj z dôvodov, ktoré tak iritujú Faulknera. Okrem kritického zhodnotenia svojej i cudzej tvorby či názorov na umenie, spoločnosť a dobu, v ktorej žijú, v nich totiž nachádzame vždy oveľa viac – prenikavý humor, nečakané situácie, záblesky melanchólie. Z čítaných mien sa stávajú plnokrvní ľudia so všetkými svojimi vášňami, chybami, sebaironiou, aroganciou, ale i úprimnosťou a citlivosťou. Som veľmi rád, že slovenský čitateľ ich konečne spozná aj v tomto svetle.

Tomáš Hučko

50th Anniversary

Trunk Capote

Preložil Tomáš Hučko

Rozhovor viedla Pati Hill

Truman Capote žije vo veľkom žltom dome v Brooklyn Heights, ktorý prednedávnom zrekonštruoval s citom a eleganciou, ktoré sú mu vlastné. Keď som vošla, hlavu a ramená mal strčené v práve doručenej debničke s dreveným levom.

„Tak!“ zvolal, keď v záplave pilín a stružlín úspešne dokončil tento pôrod. „Videli ste niekedy niečo také nádherné? To by sme mali. Keď som ho zbadal, musel som ho kúpiť. A teraz je celý môj.“

„Je veľký,“ povedala som. „Kam ho dáte?“

„Pred kozub, kam inam?“ odpovedal Capote. „Podťe do salónu, ja zatiaľ zoženiem niekoho, aby upratal tento neporiadok.“

Salón je viktoriánsky a obsahuje Capoteho najintímnejšiu zbierku umeleckých predmetov a osobných pokladov, ktoré – napriek tomu, že sú starostlivo usporiadané

na vyleštených stoloch a bambusových poličkách – niečím pripomínajú obsah vreciek veľmi bystrého malého chlapca. Nájdete tu napríklad zlaté veľkonočné vajíčko privezené z Ruska, trochu ošúchaného železného psíka, krabičku na lieky od Fabergého, niekoľko guľôčok, modré keramické ovocie, ťažidlá na papier, škatuľky z Battersea, pohľadnice a staré fotografie. Jednoducho všetko, čo môže prísť vhod počas jednodňovej dobrodružnej cesty okolo sveta.

Sám Capote sa k tomuto dojmu na prvý pohľad veľmi dobre hodí. Je nízky a plavovlasý, kučeravý pramienok mu neodbytné padá do očí; jeho úsmev je nečakaný a veselý. Jeho prístup ku komukoľvek novému je plný otvorenej zvedavosti a priateľskosti. Nechá sa strhnúť hocičím, ba vlastne sa zdá, že na nič iné ani nečaká. Je v ňom však niečo, z čoho cítite, že napriek všetkej tej ochote by bolo ťažké ho oklamať a radšej by ste to ani nemali skúšať.

Z predsiene sa ozvalo cupitanie a vstúpil Capote, pred ktorým kráčal veľký buldog s bielou tvárou.

„Toto je Bunky,“ povedal.

Bunky ma celú oňuchal a sadli sme si.